

A SZŐLŐBEN.

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben.“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

Előfizetési ár egy évre 2 frt, mely összeg
Csomor Kalmán címére Gyöngyösre küldendő.

Előfizetőinkhez.

Egy év ismét lefolyt, s így lapunk az ujév napján hetedik évfolyamába lép.

Hat év mult el élete fölött, mely alatt mindinkább meggyőződünk arról, hogy a szőlész közönségnek egy ily nyelven írt, könnyen érthető szaklapocskára szüksége van.

Ezt bizonyítja azon támogatás, melyben kis lapunk a lefolyt, de különösen ez utóbbi évben részesült.

Ezen tudatban s azon elhatározással lépünk az uj évbe át, hogy lapunkat mindaddig: *míg az iránt a támogatás nyilvánul, fentartjuk.*

De hát nem is lehet ez másként, mert ha a lapunknak nincs olvasó közönsége, privat passióból önmagunk részére nem írhatunk szőlőszeti cikkeket.

Azért tehát bizalommal fordulunk t. előfizetőnkhez s lapunk barátaihoz, és kérjük, hogy lapunkra az előfizetést mielőbb megtenni sziveskedjenek.

Lapok szokása az, hogy ujévre programot mondanak. Mi is gondolkoztunk e felett, de úgy találtuk, hogy nekünk arra nincs szükségünk. Teljesen elégnek találjuk azt, ha elmondjuk, miszerint a fosulyt a gyakorlati életben előforduló terekre fektetjük.

Nem hunyunk szemet az elmélet fölött sem, azt is meg-

figyeljük ; de annak adunk elsőséget : ahol a tények beszélnek, ahol a munka sikerét látjuk.

Az újításokat figyelemre méltatjuk ; teszünk is vele kísérletet : de csak azokat és akkor ajánljuk, ha annak előnyösége- és czélszerűségeiről meggyőződünk.

Különösen sulyt helyezünk arra, hogy előfizetőink által tett kérdésekre talpraesetten megfeleljünk, s hogy feleletünkkel használjunk : s így állandó jó barátok legyünk.

Lapunk ez évben is havonként egyszer fog a hó végén megjelenni, előfizetési ára egy évre továbbra is *2 frt marad*.

Mely előfizetési díjnak, midőn beküldését kérjük, maradtunk tisztelettel

A szerkesztőség.

Ujév napján.

Ha az ujév napján, az év eme forduló időközén komolyan tárgyaljuk a szőlőszet kérdését : nagyítás nélkül örömmel elmondhatjuk, hogy *hajnalodik!*

Midőn az addig ösmeretlen rovar a filloxera egy ezred-évet meghaladó szőlőszetünket kérlelhetlenül tönkre tette, midőn százezrek vagyonát megsemmisítette : kétségbe-esve álltunk vagyonunk romjai felett, s vigaszt sehol sem leltünk sehol sem találtunk.

Megbénítva tétlenül állt a leghatalmasabb szaktudomány, a férfi erő és akarat.

Jövedelem nélkül állt a szőlősgazda, kereset nélkül a szőlőmunkás.

Idő kellett, míg a csapás nagy sulya alatt a megzsibbasztott kutató ész kipihente magát. — Idő kellett, míg a nagy sötétségben csak egy kis világosság jelentkezett, mely utat irányt szabott, nem a felújításra : csak a kiindulásra.

Helyes védekezésről eleinte szó sem lehetett. Vivmány volt már maga az, hogy akadtak erősebb vállalkozók : *akik*

nem rakták le a küzdelem fegyvereit. Hogy találkoztak tiszteletre méltó úttörők, akik vállalkoztak a szőlők ellenségéveli küzdelemre.

Sokan tönkre mentek vagyoniilag; számosan elköltötték még megmaradt kis tőkéjüket; — de a lankadatlan erős akarat, a törhetetlen küzdelem: nagy dolgokat, hihetetlen eredményeket szült. — Oly állapotot ért el és oly utakat jelölt meg, melyek a sötétségből a világosságra vezettek; s a világosságban öntudatosan munkálkodva, az ezredéveket élt s tönkrement szőlőszetet mas alakban ugyan, de célhozvezetően diadalra juttatták.

Igen diadalra! Megszűnt a kétségesség, a helyes célhoz vezető ut meg van állapítva.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy *ne tovább*, hogy minden el van érve! . . . Nem azt mondjuk, hogy már minden meg van és nincs javítani való. . . . Nem azt mondjuk, hogy a kutató ész pihenhet elért diadalán! . . . *Ezt nem!* . . . De igen is azt, hogy az eddigi eredményekkel meglehetünk eddig elégedve, mert látja tudja mindenki, hogy igen is van mód és alkalom arra, hogy kipusztított szőlőink újra felujithatók.

Ezt csak azok tagadhatják el, akiknek eddig nem volt alkalmuk, az ország sok vidékén elért fényes eredményeket láthatni.

Csak egy évtizeddel ezelőtt is hiréből hallották sokan, hogy imitt-amott találhatók új termő szőlőtők. 5—6 évvel ezelőtt már holdakról beszéltek és kürtölték a lapok, hogy vannak egyesek, akiknél az új kulturán, *hordó számra teremnek a borok.*

Ma pedig már a helyzetnek megfelelőleg akként lehet nyilatkozni, hogy számos vidék van, ahol ezer hektoliter számra szűrnek, az új kultúra terményeiből jó borokat.

Ha a dolog tovább így tart: egy évtized múlva *házánk új szőlőszete örvendetes nagy sikert ér el.*

Pedig hogy ez így tart a felett kétség nincsen. Sőt biz-

tosan mondhatni, hogy a haladás hatványozott lesz.

Egy-két halva született rémhir, — egy-két értelmetlenül kezelt gazda silányodó és visszaeső szőlője, néhány gondatlan gazda káros kiáltása, nem képes a haladás nagy munkáját meggátolni, megakasztani; amint egy-egy előforduló vasuti vagy gőzhajózási szerencsétlenség nem szünteti meg a nagy közlekedést, mert a történt szerencsétlenségek okokra vezethetők vissza; ugy nem lesznek képesek, a jogosan vagy jogtalanul kelt vészhirek: a nagy erővel megindult szőlőkultúrát haladásában megakadályozni.

Legyen tehát örömünk e tekintetben ez ujév napján *nagy!* . . . Vannak utaink melyen haladhatunk. Azok részére pedig, akik önerejükkel telepíteni nem képesek: vannak segélyek, kölcsönök s. a. t.

Van munkaerő, van siker; nincs egyéb más hátra: mint az új év napján fohászkodni küldeni a Mindenhatóhoz az Egek Urához, hogy adjon szerencsét, hogy nyugodt lélekkel lépünk az új évben a nagy mérvben megindult szőlőkultúrájának terére.

Az erős akarat leküzd minden akadályt. . . . Ahol ez teljes odaadással küzd: *ott az istent segély sem marad el. .!*

Ezt hisszük mi, és ily értelemben kívánunk *boldog új évet és áldást t. szőlésztársainknak.*

A finom borok előállításáról.

Az új szőlőkultúrában azt tapasztaljuk, hogy a tőkék felettebb *dusabb* termést hoznak mint a múltban, és ebből sokan azt következtetik, hogy nem leszünk képesek többé, oly finom, aszu és tizes *dus szesztartalmu* borokat előállítani, mint a múltban.

Pedig hát ezen feltételek egyáltalában nem helyes, és azt a közel jövő fényesen meg fogja cáfolni.

Vizsgáljuk meg, hogy honnet is van az, miszerint az új szőlőkultúrában a termések nagyobbak, hogy a tőkék *dusabban* vannak *fürtökkel megrakva?* s honnet vannak tulajdonképen ezek a *dusabb nagyobb termések?*

A múltban ha szűz talajban pláne fordított földben szőlőt ültet-

tünk, ott is azt tapasztaltuk, hogy a 3—4-ik évben óriási nagy termésünk volt

Mit csodálkozunk tehát azon, hogy az új kultúra oly dus termést hoz? . .

Nagy volna a baj, ha kevesebb termést hozna; mert ezidő szerint ugyanolyan területen, legkevesebb $\frac{2}{3}$ -ával kevesebb tőkét ültetünk mint a múltban.

Az elültetett tőke mindaddig nagy termést ad, míg a hajszálgyökerek a talajban dus táplálékot találnak. Ha a táplálék elfogy, soványabb élésre jut a tőke, és akkor *kevesebb termést produkál*.

Ezt a legegyszerűbb szőlész is tudja. Ezek szerint az új kultúra tőkéjei is kevesebbet fognak teremni, mert hajszál gyökerekké a területet behálózzák s az ott levő tápanyagokat felemésztik.

Ezt csak a múlt és jelenkor szőlészetének egybevetéseért említjük fel; mert hát manapság nem törekszünk arra, hogy tőkénk keveset teremjenek; mivel a széles sorok és távoleső tőkék között a nap sugarai, valamint a légáramlat teljesen bejutnak a fürtök közé, s ha az idő alkalmas, a bogyók nemcsak beérnek de meg is tepednek.

Aki finom borokat akar termelni, tisztában kell lenni minden követelményekkel, melyek azok előállításához megkívántatnak.

Mert a természetben minden rendes; és az ember a természetet megváltoztatni nem lévén képes, a józan ész megmutatja az utat, melyet céljaink elérésére követnünk kell.

Valamint az angol telivér lóval nem lehet terhet vonatni, viszont a meklenburgi lovakkal sem lehet futó-versenyt nyerni; hasonlóképen nem lehet a szőlőfajokat sem rendeltetésük ellenére a szélsőségig kényszeríteni.

A finom vagyis jelégzetes borok között első helyen állnak az édes aszu borok.

Ezek azon fajborok, melyekkel Magyarország az egész világ figyelmét magára vonta. Ezeket követik a nagy tűzű szeszdis nehéz vörös borok, melyek szintén az egész világon nevezetesekek.

Ezek mellett kell megemlíteni az illatos borokat, melyek szintén keresettek, de ha egyszersmind nem is édesek: *még is inkább kisebb körre vannak szorítva*.

Tisztában kell lenni a gazdának, hogy az elmondott borokat mily szőlőfajok állítják elő.

Az aszu borok csak tepedt szőlőkből állithatók elő.

A fehér fajok közül a furmin, a leánykaszó, a régi magyar vagyis rozsdás muskolat szőlőbogyójai tepednek meg. Aki tehát fehér színű aszu bort akar termelni: a mondott fajokat telepítse.

A vörös borfajok közül egyedül a nemes kadarka teped meg alkalmas időben. Ezen négy fajon kívül egyéb szőlőfajok, ha rendkívüli időjárás mellett megtapednek is: *azokra számolni nem lehet*. S még ezen esetben sem adnak valódi édes aszubort.

Tudni kell azonban azt is, hogy a nevezett fajszőlők nem tepednek meg minden körülmények között, csakis alkalmas időjárás mellett; s akkor is csak úgy, a ha terület e tekintetben teljesen alkalmas.

Tudvalevőleg a szőlőfürtöt a nap heve érleli; azért tehát a nevezett fajokat oly helyeken kell elültetni: ahol a nap sugarai bele fekszenek, s ahol az altalajok a meleget fölveszik, és éjen át vissza kisugározzák, és így a szőlőfürtöt nemcsak nappal a nap sugarai, de éjjel a föld hőszugarai is érlelik.

Ilyenek a délkelet és délnek fekvő emelkedett helyen levő területek, s ezek is akkor alkalmasak teljesen: *ha az altalaj köves sziklás, vagy legalább vörös-barna.*

Aki tehát ilyen területtel és talajjal rendelkezik: *az egész bátran hozzá foghat az aszaborok termeléséhez.*

Csak még egyet kell megjegyezni, hogy a terület az éjszaki szelektől védve legyen.

Téved ki azt hiszi, hogy aszaborok termelésére egyedül a hegyalja van predesztinálva. Oh mennyi terület van hazánkban, ahol aszaborokat nagyon könnyen lehetne termelni! . . .

A múltban legtöbb vidék a bortermelést illetőleg bizonyos irányt követett.

Ösmerek vidékeket, ahol nagy mennyiségű humus dus talaj birtokában, a délnek fekvő aszabor termelésére alkalmas területeket egész parlagon hagyták.

Most midőn változott viszonyoknál fogva az új szőlőkultúra a szőlőművelésnek külön alapot adott; midőn a vállalkozást sok irányban felköltötte, hisszük hogy lesznek élelmes vállalkozók, akik a mondott parlagon lévő területekre kiterjesztik figyelmüket; és öntudatos munkássággal egyes vidékeken, — az eddigiektől eltérő de jövedelmező aszabor termelésre berendezett szőlészetet állapítanak meg.

Csak az a kérdés: mily irányban kezdjék meg a telepítést?

A telepítés két irányban, és pedig amerikai alanyokon eszközölt nemesítéssel, és szénkéneg alá berendezett európai szőlőtő ültetéssel eszközölhető.

A tapasztalat eddig azt igazolta, hogy a sziklás vagy kővel kevert talajban, különösen ahol vulkanikus képződmények törmelékei és omladékai vannak: a ripária kitűnően diszlik, s hihetetlen nagy fejlődést mutat.

Több helyen az ilyen szikla altalaju területek, több-kevesebb földréteggel vannak, s éppen ez az oka annak, miszerint nem bátorkodnak a telepítéshez hozzáfogni.

Tisztában kell tehát lenni azzal, minőnek kell lenni a sziklás talajnak, hogy ott amerikai alanyokon szőlőt lehessen telepíteni.

Sziklás altalaj többféle van. Van sziklás altalaj, ahol a kövek rétegesen föld között vannak, és viszont vannak ahol a sziklák egy nagy tömbben vannak egy darabban.

A talaj mindenesetre ültetés előtt megfordítandó. Ha a sziklás talaj réteges, úgy azzal elbanni könnyű. A réteges talajt, föl kell szedni apróra törni, és így összetörve földdel keverve alulra rakni.

Ha 50—60 cméterre így meglehetett fordítani, azt egész bátran belehet ültetni abban az amerikai szőlőveszők rendkívül dúsan fejlődének.

Ha a szikla nagy darabokban van, azokat dinamittal lehet és kell

felszaggatni, a felszaggatott követ összetörni, s földdel vegyítve alura helyezni.

Szóval teljesen elégséges, ha a veszőt 50 cm-terre a kő és föld közé bedugni lehet. Ilyen helyen egészen jövedelmező ojtványaszőlőt lehet felujítani.

Ha pedig a hegyoldal, illetőleg a szőlőterület elég földdel rendelkezik s az nem túl kötött: egészen bátran lehet szénkénegezés alá telepíteni.

Akinek a felsoroltakban elmondott minőségű fekvésű és talaju szőlője van: egészen bátran telepíthet szőlőt aszúborok előállítására.

Azon körülmény, hogy az ojtvány és a szénkénege alá telepített szőlőt trágyázni kell, senkit sem riaszon vissza; mer hát mint főnebb is mondtam, alkalmas időben a dúsabb termés épen úgy meg fog tepedni, mint a multban megtepedt. Ezt különösen eléfogja segíteni: a nagyobb távolságra lett ültetés, melynek folytán a szőlők fűrtjei, egész rendszeren beérnek és megtelepednek.

Az illatos borok előállíthatók kevésbe emelkedett hegyoldalokon is. Csak arra kell figyelemnél lenni, hogy a talaj fehér vagy fehéres agyagos ne legyen; mert az agyag a meleget nem veszi fel, s nincs éjjeli hő kisugárzása. Mert a borok illata is csak akkor következik be teljes mérvében: ha a bogyók teljesen beérnek.

Illatos borok előállítására két faj szőlővel rendelkezünk. Egyik a régi magyar vagy is rozsdás muskolat, a másik a rajnai rizling. Különösen az utóbbi akkor ad rendkívüli nagy illatot: ha érésekor a nemes rohadás bekövetkezik, s a bogyók héjában levő illó részek feloldódnak.

Alkalmilag még arra hívjuk fel a termelő figyelmét, hogy a rozsdás muskolat két rendkívüli nagy tulajdonsággal bír. Egyik az, hogy bogyója megteped, a másik hogy egyszersmind illatos is.

Ezen körülménynél fogva a rozsdás muskolat szőlőt minden más egyéb felé helyezem. Mert abból illatos aszúbort lehet előállítani.

Reméljük, hogy nézetünket sokan osztják, s reméljük, hogy nem egy egyént nyerünk meg annak, hogy alkalmas területén aszúbor termelésre vállalkozzék.

A kopaszfej metszésről.

A szőlők metszése ugy a multban mint a jelenben igen fontos volt.

A szántóvető gazda azt mondja: „Ki mint vet, ugy arat:” — a szőlősgazda pedig azt tartja: „Ki mint metsz ugy szüretel!”

A metszési eljárások a multban vidékenként szerfelett különbözők voltak. És felette nagy tévedésben van az, aki azt hiszi, hogy egyes vidékenként megállapított s fentartott metszési eljárás nem birt joggalappal, és hogy azt csakugy taláalomra eszközölték.

Voltak ugyan mindenhol egyes kutatók vagy különczök, akik az általános elfogadott szokástól eltértek; de ezek száma megsemmi-sült a nagy számuak mellett.

Ha az ember egves vidék lakosainak művelési és termelési eljárását behatóan bírálja el, s a körülményeket figyelembe veszi: bizonyára reá fog jönni, hogy mindennek meg van a maga oka.

Vegyük például azon vidéket, ahol a szőlőtőkét évtizedeken, sőt századokon át kopasfej metszéssel művelték, s mindamellet szőlőtermelésök nagy jövedelmet adott

Akik a csapos vagy pláné a lugas művelés barátai: alig fogják elhinni, hogy a szőlőtőke kopasfej metszés mellett jövedelmet adott. S a helyzetet nem ösmerve, talán el is itélik ezen metszési eljárást.

Pedig hát éppen nincs igazuk; mert ezen metszési műveletet az ottani viszonyok tették szükségessé.

Ahol a téli hidegek a tőke rügyeit többször megfagyasztották, vagy az abnormis időjárásban, a csapadékos őszön vagy tavaszon a rügyek lepállottak; — avagy ahol az egerek a termő rügyeket télen át lerágták, és ráadásul a tavaszi zöldfagyok és a jégesések gyakoriak voltak: ott a kényszerülte meg a *kopasfej metszést*, melyhez azután a gazdák egyéb dolgokban alkalmazkodtak

A kopasfej metszés alatt azt értjük, mikor a tőkén levő összes hajtásokat levágjuk, s a tőkefej mint egy alma gömbölyű lesz.

Az ilyen metszéshez a tőkét már fiatal korokban hozzá kell alkalmazni azzal, hogy az első évben az ültetést egy szemre metsze, a második évben szintén egy szemre metszetik: és a harmadik évben midőn már két év alatt a rügyek elég nagy számmal össztömörültek s így a tőkefej megképződött: már kopasfejre metszetik. Ezen metszési eljárással a tőke évről évre nagyobb számú rügyet gyűjt egybe, melyet évenként egy új bőr fed a tőkén. S így a tőkén levő számos termő és meddő rügyek a tőke fejbőre alatt védve vannak: úgy a tél hidege, mint az őszi és tavaszi csapadék, valamint az eger lerágása ellen.

Tehát ezen eljárással a természet maga védi a tőke termését.

Az olyan helyeken, ahol a kopasfej művelés gyakoroltatik, ott az éjszakai szelek rendszeren nagy károkat szoktak tenni azzal, hogy a hajtások rügyeit tavaszon megfagyasztják.

A kopasfej művelés ez ellen is nyújt védelmet azzal, hogy a megfagyott hajtások levágatván: a tőkén a fejbőr alatt levő rügyek újból elétörnek.

Hasonló védelmet talál a jégkár ellen. Ha a jégkár tavasszal esett: úgy a jégvert hajtások eltávolítatnak; s a tőke fejbőre alatt levő rügyek elétörnek, és sokszor termést hoznak, mely termésük ha jó meleg és tartós ősz van: még be is érnek.

De ha a fagy vagy jégverés után a hajtások levágatván a rügyek elétörnek és kevés termést hoznak is: mindamellet nagy értelme van ezen hajtásoknak; mert azok *beérnek és a jövő évi termést biztosítják*. Amennyiben a tőkén képzett új rügyek, a dús levélzet által táplálva, az év végéig teljesen kifejlődnek és jövőre gyümölcsösen fakadnak.

Ott hol a vesző hozamot is értékesítették, különösen hasznos volt ezen metszési eljárás; mivel a jégvert hajtások eltávolítatván: új erőteljes hajtások képződtek; amennyiben tudvalevő dolog az, hogy minél **alacsonyabb a metszés: a hajtások annál dúsabbak**. Ezen elvből és alap-

ból kiindulva: a kopaszfej metszésnél a hajtások a legdúsabbak voltak.

Ezekből látható, hogy a kopaszfej metszésnek meg volt a maga helyes oka. S ebből az is látható, hogy az ujitó fiatal nemzedék, midőn nagy hangon hirdeti a jonak talált ujitásokat, ugyanakkor helytelenül cselekszik, ha a régi százados eljárásokat minden nagyobb körültekintés nélkül itéli el.

De hát mint mondám az emberek alkalmazkodtak a viszonyokhoz. Alkalmazkodások az volt, hogy oly fajokat ültettek, melyek a tőkén is kihozták termésüket, s melyek teljesen beérve kiválóbb borokat adtak.

Ezen alkalmazkodás szülte azt, hogy ilyen helyeken leginkább nemes kadarka fajokat ültettek. Azért, mert a tőke fejezetből elétörött rügyek rendszeresen kevesebb termést adtak ugyan, de egyszer-mind jobban megérlelték.

A nemes kadarka pedig azon tulajdonságánál fogva, hogy alkalmas időjárás mellett megtepedt: céljukat felette elősegítette. S így szürtek bikavér-vörös és nagy szesztartalmu borokat, melyekért azok azután kiváló minőségüknél fogva nagy árt adtak.

De meg az ilyen helyen a szőlők leginkább oly magas hegyoldalakon voltak, ahol a javító anyagot felvinni nem- vagy csak alig lehetett. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy ha *már keveset de legalább jó bort termeljenek*.

Most már az a kérdés merül fel: vajjon az új szőlőkulturánál lehetne-e a kopaszfej metszést alkalmazni?

A multban a szőlőtők 50—60 cm. tőke és sor távolságra voltak ültetve. Jelenleg azonban 1.—1 20 cm. tőke és sor távolságra vannak.

Ebből az következik, hogy az új telepítésnél a tőkék nagyobb területtel, s így nagyobb táperővel rendelkeznek, s így ennek következményeként nagyobb dúsabb fejlődést tesznek.

Az európai szőlőtők gyökerei is nagyban különböznek az amerikai alanytők gyökereitől.

Az európai tőkék gyökerei vastagabbak s kevés hajszálgyökerekkel bírnak, míg az amerikai alanyok vékony, hosszabban futó és rendkívül dús hajszálgyökerekkel rendelkeznek, melyekkel az egész területet behálózzák. Mivel pedig több táperőt vesznek fel, felettebb nagyobb a fejlődésük is, melynek következményeként dúsabb termést adnak.

Ha most már ezen ojtványokat kopaszfejre művelnék, bekövetkeznék az, hogy bámulatos dús hajtásokat de kevés termést hoznának. S így a kevés termés nagy fürtöket hozván, dús bogyójai kevésbé érnének be. Mindamellet a föld talaja épen úgy kimerülne, mintha gyümölcsöket hozna.

Mert a tőnek az teljesen mindegy, akár lombozatra, akár gyümölcsre használtatik fel a gyökerek által felvett erő; a vers vége az, hogy fölvetetik és fogyasztatik.

A jozan ész parancsolja azt, hogy a föld tapereje gyümölcs hozásra használtassék fel.

Hogy nézne az ki, ha a molnár megtakarított vizét éppen akkor, midőn örölni akar: a zsilyipen bocsájtaná el? vagy ha a gyűjtött gőz nem hasznos célra használtatnék fel?

Fel kell tehát használni a föld taperejét, és az csak is akkor hasz-

nálható sikeresen, ha az gyümölcs termelésre fordítatik. Gyümölcs termelés pedig csak úgy érhető el, ha a tőkék legkevesebb csapos műveléssel kezeltek.

Azért tehát minden jó tulajdonsága mellett, a kopaszfej metszést az ojtvány szőlőknél alkalmazni nem lehet.

Ellenben ha szőlőket a nevezett helyeken szénkéneggel tartjuk fel: akkor igen is lehet a kopaszfej művelést és pedig nagyon előnyösen alkalmazni.

Tudvalevőleg a szénkéneg a filloxerát teljesen nem pusztítja el, csak megkevesbiti, s így vele örökösen harczban áll.

Ezen körülménynél a tő növekedése gyengébb, ennek folyamánaként a gyümölcs hozam is kevesebb.

Ha tehát ezt figyelemmel kísérjük, és szemelött tartjuk azt, hogy minél rövidebb a metszés: *annál durább a hajlás*, egészen rá vezet bennünket arra, hogy az egyébként is sűrűbben ültetett európai szénkénegezett tőkét: *kopaszfejre metszeni felette előnyös*

Mert ezen eljárással elérjük azt, hogy a tőke viaskodásában, a gyengébben fejlődő szénkénegezett európai szőlőtők erejét, egészen hasznosan használjuk fel.

Tehát a kopaszfej művelés az ojtványoknál hátrányos, míg a szénkéneggel fentartott területen előnyösen használható.

Az egyedüli faj azonban a kadarka, melyet a mondott eljárás mellett ültetni czélszerű és kifizeti magát.

Apróságok.

A párosításról. Minden felül haljuk a panaszt, hogy a kézben eszközölt párosítások után vajmi kevés a siker. Eme hírek különösen ez évben keltek erősen lábra.

Az tény, hogy a kézben eszközölt párosítások, sok esetben rosszul sikerülnek. De hát ezen éppen nincs mit csudálkozni, mivel a kézben eszközölt párosítás nagy precizitást kíván; s ha az eljárás alatt a legkisebb hiba követtetik: *vége a sikernek*

De ezek mellett a sikerre, az időjárás is nagy befolyással van.

A jelen évben az időjárás mondhatni *alkalmatlan* volt. Az örökös esőzésben, a vizes talajban a forrány nem volt képes megsűrűsödni; s így ha a forradás kezdetét vette is: *a teljes forradás kis perczenben következett be.*

A párosításnál legnagyobb esélyt a hibás nemes gallyak idézik elő.

Különösen nagy gondot kell fordítani a nemes gallyra. Hogy az esetleg éretlen, vagy a *peronoszpora* által megtámadva ne legyen

Azért a párosításhoz vagy *magunk szedjük nemes gallyat, vagy teljesen megbízható forrásból szerezzük be.*

Velünk is megtörtént, hogy idegen helyről beszerzett furmin veszeinkkel, a legnagyobb gondozás mellett sem birtunk 4°/_o-tolinál nagyobb sikert elérni. S daczára, hogy a beszerzett vesző fennen hirdettetett, hogy *3-szor permeteztetett: még is egészen rossz volt.*

Ezt igazolja az, hogy az alany legnagyobb részben kihajtot.

Az ilyen káron úgy segítünk, hogy a kihajtot alany veszőket a melyek elég magosan hajtottak ki: *helyben párosítva benemesítjük.* — A melyek alul hajtottak ki: *azokat egészen alulról zölden beojtjuk.* Így még mindig hasznunkra fordíthatjuk történt kárunkat.

* * *

A veszők eltartásáról. A leszedett veszők télen át leendő eltartása szintén nagy figyelmet érdemel. Mivel a gondatlan kezelés mellett, *a legnagyobb legértékesebb veszők is tönkremennek.*

Most kezdenek holmi *ujabb betegségről beszélni*, melyek a veszők alján keletkeznek. Ez apró fekete fénylő gömböcskékből áll, melyek szétvágva, belől fehér színt mutatnak. Azt állítják, ezen fekete gömböcskék a veszőkben felette nagy károkat tesznek.

Azt magam is tapasztaltam, hogy a hibás veszőkön ilyen gömböcskék találhatóak. De hogy ezek miként keletkeznek: *eddig még megállapítva niucsenek.*

Én azt hiszem, ezek oly gomba fajocskák, melyek nem a veszőt teszik tönkre: *de a meghibázott veszőkön ütik fel tanyájukat.*

Azért tehát szcrintem, a vesző épségben tartására kell a súlyt fektetnünk.

Miből következik be az elrakott veszők megromlása?

Első sorban is ha a veszők *egészségtelenül tétetnek el: akkor tönkre mennek.*

A vesző két féleképen lehet egészségtelen; vagy *éretlen, vagy száraz.* A töről levágott veszőnek más betegsége alig van.

Az éretlen veszőt a színéről, a száraz veszőt szintén a színéről és törékenységéről lehet megösmerni.

Ilyen veszőt elrakni nem szabad.

Az egészséges vesző beteggé lehet úgy, hogy vagy a *tulságos sok víztől megzabál, vagy ha száraz röges föld közé van rakva kiszárad.* Avagy ha úgy van rakva, hogy a levegő veszők közé szorul: *akkor beszorult levegő megrohad, és a vesző héja megpenészedik, megrohad.*

Ezeken kívül alig tudok egyéb bajt, mely az elvermelt veszőket érheti

Azért tehát a gazda kísérje figyelemmel télen át elvermelt vagy elrakott szőlőveszőjét, hogy a nevezett bajokkal ne találkozzék

* * *

Az alany vessző telepítéséről. Egész hírlapi harc indult meg a felett, hogy a ripária alany vesszőke tmiként, mily karó rendszer mellett kell művelni?

Az egyik a *poznás rendszer* mellett kell sikra; a másik ezt elítéli és *az egy öles karókat ajánlja* olyképen, hogy az oldal *hajtások* rendszeren tisztogattassanak.

Pedig hát egyáltalában nincs értelme e harcznak, mert a jelen év: *nem szolgálhat ítélet alapjául.*

Mindkét fél azt vitatja, hogy a másik eljárással a hajtások nem érnek be. Pedig hát ez évben a vesszők be nem érését nem annyira a művelés illetőleg a kezelés, *mint az időjárás okozta.*

A szőlővesszők teljes beéréséhez hiányzott az állandóan *meleg időjárás*, mely nélkül a vesszők felsőbb hajtásai be nem érhettek.

Az örökös esőzés, és a megszakadozott napos meleg időjárás, egyáltalában *nem volt alkalmas, a későbbi hajtások beérésére.*

Nemcsak a ripária vesszőknél tapasztaljuk ezt, de a többi vesszőknél is általában. Azért ez évben nagyon meg kell nézni azt az európai szőlővesszőt, melylyel nemesíteni, vagy melyet elültetni *szándékozunk.*

A póznás rendszernek előnye az, hogy a *hajtások egyenesek, nem törnek meg.* Hátránya a költséges tisztogatás; amennyiben a honalj hajtásokat: csak létrákra mászva lehet eltávolítani.

Károsan hat reá pedig a sodrony, mely mellett a póznára felfolyik azért, mivel a szél a fiatal hajtásokat mozgatóván: *legtöbb esetben a sodrony a fiatal hajtásokat megsérti.*

Az egy öles karó művelés kevesebb költséggel jár ugyan, de kevesebb meghajtott vesszőt ad. De még az a hátránya is van, hogy az *egymásra halmozott hajtásokat: a nap a lég eléggé nem éri; s olyan évben különösen mint az idei: kevésbé érnek be.*

Én a következőképen járok el.

Az egy öles karókhöz kötöm a fejlődő hajtásokat. Azután a karókat vastag spárgával összekötöm akként, hogy a sorban levő első karóra reá kötöm a spárgát, és azt át viszem a másikra; itt ismét reá hurkolom, s folytatólag a sor hosszában viszem a harmadikra; s így tovább.

Ha azután a karókat így összekötöztem, a telepet jó mélyen megkapálom, s hagyom az egészet magára.

Ha a hajtások a spárgáig felértek, *futnak a hozá a szél hajlja,* s így az egész telep mint egy sátor lesz tele futva

A levágásig többé hozzá nem nyulok.

Fut a vessző ahova neki tetszik. De az a fő, hogy egymásra nem fekszik; mindegyiket éri a nap és lég. Fut úgy, amint a természet azt neki előírta

Ezzel azt érem el, hogy nincs kiadásom az ismételt tisztogatásra, s nincs szükség a költséges köttözésre. S ősszel szépen beért vesszőkkel rendelkezem.

De ennek ama előnye is van, hogy a vesszők minden más egyéb művelésnél jobban beérnek, s ami legtöbb *feltebb kerésbe kerüli.*

Kérdések és feleletek.

20 Kérdés. Othelló szőlő vesszőt szándékozom tavasszal ültetni; helyes lesz-e, ha a sima szőlő vesszőt előgyökereztetem? Mikor kell a sima vesszőket előgyökereztetni? Miként kell eljárni és mikor kell elültetni?

Továbbá mily távolságra kell egymástól ültetni?

G. J.

Felelet. Az othelló szőlővessző sima vesszőről is oly jól ered,

miszerint teljes felesleges azt előgyökereztetni. De ha minden áron még is előgyökereztetni szándékozik, azt akkor eszközölje, midőn a föld átmelegedni kezd, úgy ápril hó közepén.

A kezelést már számtalanszor leirtuk; azok végett, akik nem olvasták röviden megjegyezzük, hogy a vesszők az alsó bütyöknél vágandók el; azután 25–50 szálanként csomócskákba kötendők úgy, hogy az alsó végük teljesen egyenlően álljon. Azután 2¹/₂ láb mély, s 1 láb széles árok ásandó, amelybe a vesszők fordítva rakandók úgy, hogy az alsó végük felülre kerüljön.

A csomó vesszőkbe egy karócska szurandó, s így a karón csüngve az árokba helyezendő.

Ha így elhelyeztetik: a vessző mellett levő ürességek szalmával betemendők, s azután az egészre 3 ujnyi poros föld hintendő. Azután reája egy lábnyi vastag friss lótrágya rakandó, s azután megöntözendő és földdel betakarandó.

Minden héten egyszer megöntözendő; s úgy 4–5 hét után amint a gyökerek előtörtek, kiszedhető és elültetendő.

Nemcsak az Othellót, de minden más vesszőt így lehet előgyökereztetni-

Az Othellót humos dus helyen lapban: 110–120 c méter távolságra lehet ültetni.

21 Kérdés. Szőlő talaját megfordítván, most aggodalommal látom, hogy tarka. Foltonként igen meszes.

Miután a több része kötött annyira, miszerint nincs reményem, hogy azt szénkénnel fenttarthassam, azon kérdés merül fel: mit tegyek? mely eljárást tanácsol t. Szerk. ur?

H. J.

Felelet. Ha a nem meszes rész annyira kötött, miszerint nincs remény arra, hogy azt európai faj szőlőkkel szénkénnel alá beültethesse: úgy két mód áll előtte, melyet követhet.

Ha kisebb foltokban és kevesebb foltban van a mész, és a szénkénegezés keresztül nem vihető, leghelyesebb ha a mész foltokat onnét elhordatja valami mélyedés, vagy gödör betöltésére; s az így támadt üres helyeket, *máshonnét alkalmas földdel megtölteti.*

Ha azonban az keresztül nem vihető, akkor forduljon vagy a szolonisz; vagy rüpsztris, avagy jaquezhez, és a meszes részt ezzel ültesse be. Ha két éves lesz: *ojtassa be és döntesse el.*

Persze tartsa szem előtt, hogy ha nedvdus a talaj: *szoloniszt*, — ha száraz akkor *rüpsztrist*, vagy *jaquez* ültessen.

22 Kérdés. Homok szőlőföldemet most amint fordították rengeteg sok pajort találtak. Hozzá fogattam szedetni; de hát a szedetési költség fedezéséhez *egy bankóprés kellene.* Van-e valami eljárás, melylyel a pajorkat ki lehet irtani? Ha igen melyek azok?

K. J.

Felelet. A pajor a homok filloxerája. Sok helyütt azok nagy pusztítása miatt alig lehet szőlőt telepíteni. Ették már kísérletet **szénkénnel** kiirtani: *de nem vezetett sikerre.*

Egyedüli módnak a pajor összeszedését látták.

Én az 1891-ik évben ültettem 60 hold homoki szőlőt, és sikerült a pajorokat költség nélkül kiirtani és szőlőm beállott.

Bár ezen körülményt én már leirtam, és az országos napi és heti lapok legnagyobb része mint unikumot átvette, azok kedvéért akik nem olvasták röviden közlöm.

Tudva azt, hogy a pajor nem mulatságból de táplálkozástól indítva rágja el a fiatal ültetésű vesszőket; elhatároztam, hogy pajorokat nekik alkalmas más jobb eledellel ellátom. Ez okból fiatal ültetésű homok szőlőmet, az ugynevezett *magyar krumplival* (későnéző) elég dúsan beültettem.

A pajorok amint észre vették a kellemes eledelt, ott hagyták a szőlővesszőt és a krumpliban lakziskodtak.

Persze a krumpli csirájairól hajtván, ha a pajor megtámadta a testet is, a krumpli gumózott szaporodott. Persze a pajor sem azért pajor, hogy ne legyen magához való tálentuma: át ment a fiatal zsenge krumplira lakmároskodni.

Igy szépen meghizlaltam az ellenséget.

Amint a varju sereg a nyár végén az erdőn a szaporitást elvégezte, s lejött az aratási szántás után a felforgatott homokból a pajort kiszedni. Készen voltam tervemmel, több krumpli bokrot kibontattam s belőle a krumplit, melynek mindegyikében a meghizott pajor ékeskedett, kirakattam.

A varjuk a részükre kiszített ebédet megtalálvau *mohón neki estek. Össze-vissza forgatták a krumplit, és belőle a pajort kiszedték.*

Midőn a feltálat ebéd elfogyott, maguk láttak hozzá. A homokban könnyű volt nekik éles karmukkal kaparni.

Minden nap több-több varju jött a vendégségre, a vége az lett, hogy ősszel kiszedtünk mintegy 300 zsák krumplit, az egytől-egyig mind rágott volt. A pajorok kirágták, de pajort egyet sem találtunk.

Tehát a varjuk megtették azt díjtalanul, amiért mások nagy pénzt adtak ki.

A reá következő évben szintén ültettem krumplit, de kevesebbet; s a varjuk eljöttek és teljesítették kötelességüket.

Igy menekültem meg a pajoroktól. Tessék kicsiben megpróbálni. Hát ha ön is jól mulatja magát s belőle haszna is lesz...?

23. Kérdés. Egy alkalmas szőlőkezelőt óhajtanék szerezni. Miután a szerk. ur vidékén az előrehaladt kultúra mellett már tapasztalt emberek vannak; kérdem, lehetne-e ottan olyan szőlőkezelőt kapni, aki az ojtvány szőlő kultúrához teljesen ért és maga is dolgoznék?

Felelet. Ami vidékükön ilyen vinczellérnek való emberek nagy számban vannak. Hajlandók el is menni. De mivel úgy a fás, mint zölojtásnál itt is sokat keresnek, *meglehelős nagy bért kívánnak.*

24. Kérdés. A mult évben az egész országban fennen hirdették, hogy a Dr. Kröczer-féle ojtással az ojtás kérdése meg van oldva. Az idén mintha a repülő híreknek szárnyát szegték volna: *néma csend uralkodik.*

Kérdem: mi ennek az oka? avagy talán a Dr. Kröczer-fele ojtási eljárás csütörtököt mondott?

T. A.

Felelet. Az tény, hogy a mult és előző évben az egész országban

hangzott a Dr. Kröczer-féie ojtás kitünősége. A hirlapok hónapokon át nagy reklammal tárgyaltak róla. Nagy polemia keletkezett. A szőlész világ buzgó tollforgatói majdnem késhegyére mentek hajba kaptak. Azok azonban, akik gyakorlatilag foglalkoznak a szőlészettel: az egész felett mosolyogtak, csakis akkor kezdettek boszankodni: midőn a község megkárosítására a gépeket a szakférfiak kezdték ajánlani.

Mi akkor is megmondottuk, hogy ami új van benne, *az nem célhoz vezető, tudni illik a gép*; ami jó van benne: *az régi dolog*.

Most két év eltelte után kezdenek a felett is napi rendre térni, s agyon dicsért gép a többiek mellé a muzeomba kerül

Tanulság: minden új feltalálást tartózkodásul kell venni. Meghallgatni jó, *de követni azokat a siker után kell*.

Különfelék.

Kérelem. Tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy lapunkat körükben terjeszteni sziveskedjenek. S ne sajnáljanak fáradságot, állítsanak össze oly egyénekből egy-egy névsorst, akik a szőlészettel foglalkoznak, hogy azoknak mutatvány számot küldhessünk.

Felhívás. Mindazokat, akiknek eladó szőlővesszőjei vannak felhívjuk, hogy írják össze, és az árakat feltüntetve küldjék be. Előfizetőinknek igen olcsón számítjuk a hirdetést.

Eladunk: Gyökeres szőlővesszőket u. m.

40 ezer Ripária szelektát ojtásra alkalmasat, ezrét	20	frt.
10 ezer Rupestris-Montikolát ojtásra alkalmasat, ezrét	25	„
5 ezer Jaquezt, ezrét	20	„
10 ezer drb kiválóan válogatott nemes kadarkát, ezrét	10	„
Sima szőlővesszőket u. m.		
50 ezer nemes kadarkát, ezrét	4	„
30 „ mézes-fehérét, ezrét	3	„
10 „ nagy burgundit, ezrét	4	„
5 „ opportot, ezrét	5	„
100 „ vegyes válogatott borfajokat, ezrét	3	„
4 ezer piros Chesselest, ezrét	8	„
4 „ fehér „ „	8	„
50 ezer külöfélé legkiválóbb csemege fajokat 50 fajban száza	3	„
15 ezer I-ső oszt. Othellót ezre	15	„
10 „ II. „ „ „	10	„

A ZALATHNAI KÉNKOVARD IPAR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BRASSÓI KÉNSAV- ÉS MŰTRÁGYAGYÁRA

ajánlja

a szőlő által igényelt tápanyagokat
magában foglaló

szőlőműtrágyáját

5° légeny, 6° vízben oldható foszforsav és 10°
tisza káli szavatek beltartalommal a t. cz. szőlőműtrágya-
sok figyelmébe.

Felvilágosításokkal és ajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA :

BUDAPEST, IV., Eécsi-utca 5. szám.

Képviselő:

KOVÁCS HERMANNAK NEKOLCZON.

Nyomatott Kovács és Schimmerling könyvnyomdájában Gyöngyösön.